

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **Ing. K. S.**, proti žalovaným: **1) Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Českých Budějovicích, 2) Katastrální úřad pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště v Českých Budějovicích**, oba sídlem Lidická 11, České Budějovice, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, o námitce podjatosti vznesené žalobcem vůči soudkyním Krajského soudu v Českých Budějovicích JUDr. Věře Balejové a JUDr. Marii Krybusové,

t a k t o:

Soudkyně Krajského soudu v Českých Budějovicích JUDr. Věra Balejová a JUDr. Marie Krybusová **n e j s o u v y l o u č e n y** z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 A 102/2013.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce se žalobou na ochranu proti nečinnosti domáhá provedení opravy údajů vedených v katastru nemovitostí. Krajský soud v Českých Budějovicích žalobce dne 3. 10. 2013 poučil o jeho procesních právech (doručeno dne 4. 10. 2013), včetně možnosti namítat podjatost soudců správního úseku tohoto soudu. V poučení ovšem krajský soud opomněl výslovně uvést, že námitku podjatosti lze podat pouze ve lhůtě jednoho týdne ode dne, kdy se navrhovatel o důvodu podjatosti dozví. V reakci ze dne 11. 10. 2013 (podáno soudu osobně 15. 10. 2013) žalobce uvedl, že soudkyně JUDr. Balejová a JUDr. Krybusová již v obdobné věci rozhodovaly v roce 2010. Krajský soud následně přípisem ze dne 17. 10. 2013 vyzval žalobce, aby upřesnil, zda své předchozí podání koncipoval jako námitku podjatosti. Na to žalobce reagoval sdělením ze dne 3. 11. 2013, v němž uvedl, že je toho názoru, že obě jmenované soudkyně jsou podjaté.

Ve svém vyjádření k podané námitce podjatosti ve výroku jmenované soudkyně shodně uvedly, že nemají žádný vztah k účastníkům řízení ani k projednávané věci. Necítí se být podjaté, rozhodování v jiné věci není důvodem podjatosti.

Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), podle kterého

jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Zdejší soud upozorňuje na to, že poučení o procesních právech ze dne 3. 10. 2013, které bylo doručeno žalobci o den později, postrádá poučení ohledně lhůty, v níž je možno námitku podjatosti uplatnit (§ 8 odst. 5 s. ř. s.). Na základě poučení se žalobce dozvěděl o skutečnostech rozhodných pro namítanou podjatost a týdenní lhůta k uplatnění námitky podjatosti by tak měla skončit dne 11. 10. 2013 (pátek). Námitka podjatosti uplatněná až dne 15. 10. 2013 (pondělí) by tak byla opožděná. S ohledem na absenci poučení o uvedené lhůtě však zdejší soud námitku podjatosti akceptoval jako včasnou, neboť žalobci nemůže jít v tomto ohledu k tíži pochybení krajského soudu.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Podjatost soudce také zasahuje do principu nezávislosti soudce. Institut soudce vychází z premisy nezáujatosti a nestrannosti a jako takový tvoří pilíř demokratické společnosti. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě.

Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., tak je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, vztahem srdečně přátelským (či naopak vzájemně nepřátelským), může jít také o vztah ekonomické závislosti. V nastalém případě přitom žalobce žádný podobný vztah nenamítá.

Jde-li o důvody uvedené v druhé větě § 8 odst. 1 s. ř. s. (tj. vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení), pak smysl a účel tohoto ustanovení spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem

„*předchozí soudní řízení*“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. O takový případ však evidentně nejde, neboť věc je ve fázi řízení před krajským soudem coby soudem prvního stupně. Žalobce také nenamítá, že by se jmenované soudkyně jakkoliv podílely na vydání rozhodnutí před správním orgánem.

Pokud žalobce brojí proti tomu, že uvedené soudkyně již jednu předchozí obdobnou věc rozhodovaly, pak je třeba znovu poukázat na § 8 odst. 1 s. ř. s., kde je výslovně uvedeno, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Stálá je ve výše uvedeném směru i judikatura zdejšího soudu. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS, podíl soudce na rozhodování v „*předchozím soudním řízení*“ ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., který zakládá důvod pro jeho vyloučení, se týká rozhodování ve stejné věci u soudu nižšího stupně; „*předchozím soudním řízením*“ není řízení v jiné soudní věci, byť by se i týkala týchž účastníků. Obdobné jsou i právní závěry plynoucí z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 - 54, publ. pod č. 433/2005 Sb. NSS.

Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší správní soud tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2013

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu